

The characteristics of the most damaged or completely destroyed architectural monuments of Mariupol are given. It was emphasized that only one cultural institution was preserved in the city. This is the famous Mariupol Chamber Philharmonic, which has become a refuge for Mariupol residents thanks to the dedication and daily work of its director, Honored Artist of Ukraine, chief conductor of the Mariupol Municipal Chamber Orchestra «RENASSIN» Vasyl Kryachko.

It has been established that restitution is the main means of compensation for damage caused to cultural heritage and cultural values as a result of violation of international norms during the armed conflict. The task of restitution is not just to return individual cultural values and compensate for the damage, but also to restore the heritage as an integral cultural asset of the nation and the state. The second form of restitution is related to the replacement of cultural values with similar objects lost as a result of hostilities. Thus, on March 21, 2022, the building of the Arkhip Kuindzhi Art Museum in Mariupol was destroyed by a direct hit from an air bomb of the Russian occupiers. The aggressor state is responsible for this. That is why the Russian Federation should hand over masterpieces similar to the lost ones from its collections to Ukraine and reimburse the cost of the destroyed museum premises or build a new one

It is emphasized that restoration of cultural heritage and return of cultural values will become an important task of the state and society after the victory of Ukraine. Ukrainian cultural heritage is part of the world cultural heritage, therefore all the states of the world have an obligation to preserve and return it.

The facts and patterns revealed as a result of the research can become the basis for further study of the war crimes of the Russian army against the cultural heritage of Ukraine.

Key words: *cultural heritage of Ukraine, architectural monuments, cultural values, Mariupol, war crimes, Russian occupiers.*

УДК 7.091.4: 394.23

ORCID ID; 0000-0003-3470-3153

Жаворонков М. М.

КОНФІГУРАЦІЯ ФЕСТИВАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ МИСТЕЦТВА ІЛЮЗІОНІЗМУ В ДІАЛОГАХ МІЖКУЛЬТУРНОЇ ВЗАЄМОДІЇ

У статті проаналізовано специфіку фестивального руху ілюзійного мистецтва, вплив даного феномену на поле міжкультурної взаємодії. Наголошено на трансформаційних процесах зазначеного явища, шляхом порівняння визначена проблематика виділеного соціокультурного процесу. Метою дослідження є розкриття чіткого механізму в послідовності функціонування фестивалів ілюзійного мистецтва для відтворення самостійної динаміки в середині країни, що надає безсумнівні перспективи соціокультурного, економічного характеру. Обґрунтована значущість даного процесу, який вбирає в себе основні сучасні спрямування арт-ринку, об'єднавшись в загальну систему як вербальної так і не вербальної комунікації всього світу. Методологічними засадами дослідження є історичний, герменевтичний та структурно-функціональний. Наукова новизна дослідження полягає в тому, що вперше в проблемному полі культурології, проаналізовано фестивалі мистецтва ілюзійного мистецтва. Методами дослідження є: компаративний, який дав змогу шляхом порівняння встановити відмінність історичних явищ в фестивальному процесі ілюзійного мистецтва; аналітичний сприяв

висвітленню характерної специфіки та особливостей фестивалів ілюзійного мистецтва; типологічний допоміг визначити основні під типи фестивалів ілюзійнізму, а також сформував динаміку зазначеного фестивального руху в проблемному полі України. Висвітлено українську школу мистецтва «Ілюзії та маніпуляції» її особливість та роль в інтеграційному шляху до співпраці з міжнародним простором зазначеного інституту, який надає чіткі можливості кооперації та симбіозу міжкультурного обміну крізь призму фестивального процесу мистецтва ілюзійнізму. У висновках автор підкреслює, що фестивальна дія націленого явища, створює перспективи для розвитку країни, утворює ряд діалогової систематичності міжкультурного виміру Такий процес істотно відкриває нове поле міжкультурної взаємодії, зможе ідентифікувати та поширити українську культуру в багатовимірному аспекті.

Ключові слова: естрада, мистецтво, театр, цирк, фестиваль, міжкультурна комунікація, культура.

DOI 10.34079/2226-2849-2022-12-23-45-57

Постановка проблеми, її актуальність та зв'язок із важливими практичними завданнями, значення вирішення проблеми. При наявності професійної освіти мистецтва ілюзійнізму, методика якої визнають у всьому світі, самостійний фестивальний простір зазначеного явища не є сформованим в Україні. На, що відповідають певні історичні, демографічні обставини, закупуваючи актуальний міжкультурний вимір для держави.

Висвітлена криза дозволяє говорити про необхідність радикальної трансформації фестивального процесу мистецтва ілюзійнізму, як провідного проекту міжнародних комунікацій де не малу роль грає багатовимірна динаміка видовищної діяльності, що формує певну зацікавленість суспільством в донесенні інформаційного коду, який в свою чергу відкриває великі можливості діалогової системи між представниками різних країн світу.

Фестивальний процес мистецтва ілюзійнізму, безмежно доповнює дане соціокультурне явище, яке спроможне якісно відтворювати певний взаємовплив системи міжнародних та національних відносин. Відтворення динаміки фестивального руху ілюзійнізму, в наш час створює шалені перспективи для розвитку країни, призвівши певну низку економічних інвестицій, прогресивної зміни соціального становища суспільства всередині самої держави, відкриває ряд діалогової систематичності в міжкультурному вимірі. Поринувши в саму структуру наведеного міжкультурного феномену, особливо відштовхуючись від певної специфіки в мистецтві ілюзійнізму, можна виділити суттєву характерність яка значно відрізняється від формату інших фестивальних процесів, чітко акцентувати певні особливості та переваги фестивальної динаміки виділеного соціокультурного явища, що допоможе скласти унікальний концепт в трансформованні самостійного фестивального руху мистецтва ілюзійнізму в Україні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У своєму дослідженні ми спиралися на огляд фестивалю як форми культури, що характеризується науковою тенденцією в дослідженнях культури і духовного життя суспільства в таких гуманітарних галузях знання, як філософія культури (М. Бахтін, С. Іконнікова, та ін.); соціологія і соціальна антропологія (Б. Єрасов та ін.), етнографія (Л. Івлєва та ін.), мистецтвознавство (А. Авдєєв та ін.) і, власне, культурологія (А. Флієр, В. Розін). А саме головне, опираючись на аналіз (О.Ю. Пожарська) стосовно цілісного формування фестивальної

динаміки циркових мистецтв в Україні, відштовхуючись від загальної проблематики та структуризації фестивального процесу нашої держави, ми можемо окреслити суспільно-прийнятні форми фестивального простору нашої країни. Але на жаль лише як колективно-цільове поняття зазначено культурного явища. Оскільки сама специфіка мистецтва ілюзіонізму, характерно відрізняється від циркового, або естрадного формату, феноменально маючи в собі ці два інститути в цілому. Така чітка та ярко виражена універсальність утворює певну проблематику в підході до комплексного дослідження, присвяченого фестивалям ілюзійного мистецтва в Україні. Водночас можливо згенерувати прозорий дослід та аналіз саме щодо відповідного соціокультурного явища, не змішуючи фестивальну динаміку з іншими видами мистецтв. Дозволить доречно та ідентично продукувати тенденції, характерологічний розбір та принципи фестивального руху мистецтва ілюзіонізму.

Мета статті – розкриття чіткого механізму в послідовності функціонування фестивалів ілюзіонізму для відтворення самостійної динаміки в середині країни, трансформування систематичності даного соціокультурного явища в форму міжкультурного діалогу.

Виклад матеріалу дослідження

1. Історіографічна складова фестивалів ілюзіонізму

Динаміка фестивального руху була присутня, ще з XVIII століття, здебільш лише в прояві багатожанрової системи, яка вміщувала в себе цирковий, або естрадний простір в цілому, де також була чітко виражена присутність ілюзіонізму яка доповнювала даний процес. З середини XVIII століття, утворюється новий художньо-мистецький формат, відокремлений від карнавалізації, головною відмінною – є присутність саме митців, як плін добровільного об'єднання громади з урахуванням єдності мети, завдань, інтересів. Центральною ознакою – є наявність певної категорії людей чи аудиторії, з якою протягом деякого періоду ведеться робота.

Фестиваль (від французького festival – свято, від латинського festivus – веселий, святковий) – масове свято, що включає показ досягнень у галузі музики, театру, кіно та цирку. Перші фестивалі з'явилися у Франції та Британії, пізніше – у Німеччині: Майнці, Дюссельдорфі та Кельні.

Мистецтво ілюзіонізму в своїй специфіці має самостійну відокремленість від естрадного та циркового виміру, представники зазначеного художньо-мистецького феномену, не зразу спроможні асимілюватися з простором інших циркових та естрадних видовищ. Але, історично згадуючи ярмарки середньовіччя, де проходила презентаційна динаміка артистів різного напрямку, також можна помітити, і діячів ілюзіонізму, що безумовно склали та доповнювали мистецький простір в цілому. Переважно для артистів-фокусників, відтворення самостійної фестивального простору було важливим фактором існування самого явища як виду мистецтва в боротьбі проти інакшого, догматичного сприйняття даного аспекту суспільством, яке характерно склалося протягом декілька віків поспіль, завдяки особливим історичним чинникам таким як: церква, омана з боку аферистів, переважно в культурі Західної Європи та Сполучених Штатів Америки .

Одним з таких соціальних чинників на глобальне втручання в процес розвитку мистецтва ілюзіонізму – є «Спіритизм» як форма ідеалістичної течії яка охоплює майже весь сегмент психологічного стану суспільства з 1920 років, що навіть у наш час має певні відголоси в динаміці культурного росту громади всього світу. Спіритизм, як система соціального впливу, формувала хибне уявлення зазначеного мистецького явища «ілюзіонізм» хоч і має в собі одне й теж саме походження, процесові складові, стверджувала, що є релігійною основою пізнання світу, та пов'язана з потойбічним.

Тим самим, спіритизм стає одним із важливіших мотивів для утворення фестивальної динаміки в форматі мистецтва ілюзіонізму. Дане угруповання яке визивало соціопсихологічну залежність та повне божевілля більшості країн світу 1920–1950 роках, ненароком сприяло в відтворенні самостійного процесу фестивального простору мистецтва ілюзіонізму. Саме з 1948 року, артисти-ілюзіоністи утворюють свій вектор розвитку фестивального процесу головною метою якого є боротьба представників мистецтва ілюзіонізм, з фокусниками аферистами, які за допомогою спіритизму як форми психологічного нав'язування, що трансформується в певну систему світогляду та контролю над населенням, вводять в оману та використовують громаду для особистих комерційних цілей, а також перетворюють сприйняття культурного явища ілюзіонізм в помилкове розуміння та уявлення як про вид мистецтва.

Отже протистояння митців фокусників з аферистами спіритистами, сформувало своєрідний специфічний простір користуючись тенденціями арт виміру 1946 років серед різноманітних представників інших видів мистецтв. Фестивальна дія ілюзіонізму – як форма донесення до суспільства певного інформаційного коду стосовно сприйняття зазначеного культурного явища лише в прояві мистецтва.

Офіційно першим, справжнім поштовхом до створення фестивального процесу в мистецтві ілюзіонізму, стає перший в світі «клуб фокусників», що пізніше утворюється головним прикладом для представників даного концепту всього світу, а також утворює першу динаміку фестивального процесу, що в наш час стає головним простором серед митців ілюзіоністів.

Завдяки видавництву «МАНАТМА» суспільство фокусників Детройту (США), було засноване в 1896 році (S. A. M), але лише як клуб по інтересам, що викликає шаленого розголосу серед ілюзіоністів Західної Європи, Азії та Сполучених Штатів Америки. 1937 роки, Керіл Флемінг з асоціацією ілюзіоністів тихоокеанського узбережжя спробувала об'єднати організації ілюзії та маніпуляції всього світу в Міжнародний альянс фокусників «IMS», так утворюється перший та міжнародний фестивальний процес під назвою «FISM» який розпочинає свою діяльність як структура з 1948 року, головною метою та ідеєю «FISM» стає донесення до суспільства, що ілюзіонізм це не магія, а вид мистецтва який тісно пов'язаний з точними науками та особистим вмінням артиста. У 1948 році «Congrès Magique International» зібрав 500 учасників з 18 країн і 70 учасників фестивалю. В наш час «FISM Fédération Internationale des Sociétés Magiques (FISM або ФІСМ – Міжнародна федерація ілюзіоністів)» є однією з найбільш шанованих та найвпливовіших організацій у галузі ілюзіонізму — це міжнародна організація, що об'єднує понад 97 національних та міжнародних фокусних товариств всього світу, які представляють приблизно 70 000 тис. фокусників із 49 країн. (Міжнародний фестиваль ілюзії «FISM» URL : <https://fism.org/>).

FISM (ФІСМ) проводить одну з найпрестижніших конвенцій з ілюзії та маніпуляції у світі – триєнальний «Чемпіонат світу з магії». Останній FISM, 26-й чемпіонат світу з ілюзіонізму, відбувся в Ріміні, Італія, у 2016 році. Наступний міжнародний фестиваль FISM планується в 2022 році, як головна подія виміру ілюзії та маніпуляції, що безумовно внесе свої тенденції на розвиток даного виду мистецтва багатьох країн світу.

Таким чином ми помічаємо перший світовий хід фестивального процесу мистецтва ілюзіонізм в міжкультурному діалозі, спричинений суспільною взаємодією представників ілюзіонізму в меті якої є важливий ідентифікаційний код « ілюзіонізм – це мистецтво».

Феноменальною частиною виділеної структури та дії, є моментально вирішена проблематика стосовно ментальності певної соціокультурної складової. В більшості фестивальних процесів інших видах мистецтв, присутня особлива наявність виділених соціальних та культурних факторів, що складають винятковий підхід, або своєрідне трансформування фестивального руху, залежно від наявного знаку певної культури країни. В особливості головним з таких нюансів являється релігія, що безумовно змінює сам процес фестивальної дії. Свідченням такої проблематики в інших видах мистецтва є: хореографія, та деякі естрадні та циркові оригінальні жанри, що також мають самостійну фестивальну репрезентацію.

Наприклад проблема хореографічних фестивалів обумовлена деякими видами танцювальних видовищ, що безумовно порушують принципи певного світогляду та традицій серед носіїв більш консервативних поглядів, характерно виділених догм суспільства. Така наявна особливість систематично змінює динаміку міжкультурного діалогу в призмі хореографічного фестивального процесу, його можливостях та перспективах, утворюючи перетрубацію зазначеного руху до своєрідного регресу в деяких країнах світу. Ілюзіонізм в свою чергу, оминає таку характерно важливу особливість культурного розвитку тої чи інакшої країни, користуючись головним та типовим сенсом донесення певної інформації до суспільства в цілому.

Справа в тому, що принцип мистецтва ілюзіонізму фіксується в зовсім інакшому сприйнятті, а саме в піднесенні певного повідомлення до суспільства крізь прояв презентаційного видовища артиста-фокусника. Головним сенсом являється сам процес дійства, а не виокремлення артиста, його зовнішності.

Якщо в більшості видів мистецтв, сам артист та його зовнішні фактори грають не малу роль в піднесенні певного сенсу до суспільства, тим самим утворюючи тотожний образ та смислове навантаження крізь призму зовнішнього вигляду, то артист фокусник більше зосереджений на самому дійстві, явищі, яке і є головним сенсом в основі донесення інформації до споживача.

Найкращим прикладом стає просте порівняння будь-якого митця іншого напрямку. Якщо у хореографа тіло та його зовнішній вигляд є головною фігурою поля зору, самим дійством, то ілюзіоніст являється лише як інструмент до певного процесу, вся увага на явище. Така основна специфіка ілюзіонізму, значно змінює процес фестивального руху, утворюючи самостійний підхід до арт простору : класифікація, жанри, а саме головне, розуміння в наданні певних умов в просторі для самого виконавця.

Отже, маючи формат фестивального руху, засновники FISM зіштовхуються з проблематикою самої структуризації фестивального процесу серед представників зазначеного оригінального жанру. Сама проблема утворюється в специфіці ілюзійного мистецтва, а точніше кажучи, в презентаційних можливостях самого артиста, які значно відрізняються від інших видів мистецтв, тим самим відсторонює фестивальний процес ілюзійного дійства від фестивалів цирку, або естради. Головною проблематикою такого відторгнення, та самостійної позиції, стає найпростіша складова ілюзіонізму, а саме «секретність». Секрет самого явища являє собою найголовнішу мету самого процесу, складає собою основну динаміку зазначеного культурного феномену, а певний симбіоз з фестивальним рухом будь-кого іншого мистецтва, не дає можливість демонстрації деяких жанрів в ілюзіонізмі, суто в проблемі самого простору, або арт-майdanчику, не в змозі донести до глядача важливу думку крізь призму самої дії фокусника. Саме тому, самостійне утворення фестивалів ілюзіонізму дає можливість повноцінно продукувати усі витoki даного мистецтва.

2. Структуризація фестивалів ілюзіонізму крізь призму міжкультурного діалогу

Основна складова фестивального процесу ілюзіонізму залишається незмінною, це така ж залежність від конкурсної основи, складу учасників, але на відміну від деяких циркових та естрадних оригінальних жанрів, має свої підтипи презентацій: мікро-магія (close up); маніпуляція (manipulation); комік-магія (comedy magic); ілюзія з живими істотами (natural magic); ілюзіон (grand magic); менталізм-інтерактив (mental magic interactive); атракціон (circus magic).

Користуючись типологічним методом аналізу, ми розуміємо, що даний вид мистецтва має свою багатоаспектну залежність від певних умов в фізичному просторі, а це суттєво змінює процес фестивального руху на відміну від фестивалів цирку, та естради. Наприклад мікро-магія/мікро-ілюзія (close up), не можлива на манежі, і навіть з появою дигітальних технологій, не може відобразити цінність трюкової частини, на відміну від атракціону (великий, масштабний реквізит який працюється в чотири частини глядацької видимості), здебільш пристосований для великої площі, що безпосередньо формує певну залежність від цирку, самої сцени.

Від значної проблеми специфіки мистецтва ілюзіонізму, представники даного аспекту, утворюють свій простір для фестивального руху, в якому артист незалежно від свого підтипу ілюзійної презентації, може бути учасником фестивалю.

Самостійна презентація фестивалю не обумовлює артиста-ілюзіоніста, бути учасником лише фестивалів цього концепту, тому артист-фокусник залежно від своїх навичок та підтипу в даному виді мистецтва, спокійно може пристосовуватися до будь-якого арт-простору, на відміну від деяких циркових та естрадних оригінальних жанрів, які суттєво залежать лише від манежу, або сцени. Особливо це стосується до невербальних підтипів в мистецтві ілюзіонізму.

Така особлива частина в пристосування до зовсім різного простору, грає не малу роль і на спільний процес розвитку даного мистецтва в цілому, специфічно доповнюючи динамічний процес росту соціальної культури різноманітних країн, підживлюючи даний рух міжкультурним обміном.

Якщо проводити аналогію з міжнародним пісенним фестивалем «Eurovision», можна помітити характерну схожість в структурному процесі з «FISM», а саме процес проведення національного відбору в рамках якого, українські, або фокусники інших країн, спочатку проходять національний конкурс особисто в своїй країні, де представник асоціації ілюзіоністів, дає певні рекомендації майбутньому учаснику фестивалю для участі в FISM. (Міжнародний пісенний фестиваль-конкурс «Eurovision» URL : <https://eurovision.tv/>)

Також майбутній учасник головного, міжнародного фестивалю з ілюзії та маніпуляції, повинен відповідати ще декілька певним критеріям, що безумовно несуть в собі певні елементи розвитку даного виду мистецтва.

Такими основними критеріями є: новизна трюкової, або психологічної частини презентаційного номеру артиста; участь в 3-х, або більше національних, міжнародних фестивалях з ілюзії та маніпуляції. Досягнення артиста фокусника в асиміляції з іншими цирковими, або естрадними фестивалями, не є виконанням одного з таких критеріїв.

Справа в тому, що зі структурної точки зору міжнародної асоціації ілюзіоністів, саме представники ілюзіонізму, повинні оцінювати можливості, ідентичність, та професіоналізм артиста-фокусника на відміну від представників інших видів мистецтві.

Така певна особливість є логічною точкою зору саме в розвитку даного аспекту, де професіонали певного концепту, розуміючи всю специфіку ілюзіонізму, можуть адекватно, систематично оцінювати майбутнього переможця головного міжнародного фестивалю, підтримувати ілюзіонізм саме в сприйнятті суспільством як за вид

мистецтва.

Завдяки утворенню FISM ілюзіонізм набуває певної класифікації, що була присутня і раніше в історії цивілізації людства, але поєднувалася в сумбурне розуміння самими представниками даного соціокультурного явища.

Класифікаційні аспекти, безумовно впливають на сам рух фестивалю, що змінює підхід в динаміці даного процесу, а отже утворює характерну категорію, сортування, ранг та вид ілюзіонізму які пізніше складають певну тенденцію, загальний відголос який поширюється також на сфери туризму, індустрії розваг та соц-медія, які неабияк впливають на розвиток світового арт-ринку, та хостінгу, представляючи собою коло цирків, театрів, арт-платформ, телебачення та інтернет комунікацій, вміщують багатоаспектну комерційну основу, тим самим впливають на соціокультурний розвиток та динаміку як і населення внутрішнього характеру так і зовнішнього (весь світ).

Якщо розподіляти сам процес та класифікацію фестивального руху, можна виділити особливі підтипи ілюзійного мистецтва, що структурно доповнюють саме фестиваль ілюзіонізму : маніпуляція; сценічний ілюзіон; мікро-магія або мікро-ілюзія; менталізм.

Такі певні категорії розподіляють саму динаміку в структурі фестивального руху, вміщують багатоаспектну основу, що так чи інакше дає та відкриває великі можливості для представників того чи іншого підтипу в даному аспекті, доповнюючи та розвиваючи певний напрямок до свого абсолюту, що пізніше впливає на часткову асиміляцію ілюзіонізму з іншими проявами діяльності та впливом на культуру. Такими проявами є: кіно; гральний бізнес; театральні вистави; танцювальні, або співочі проекти з візуальними елементами фокусів; театральні, або циркові вистави; тощо.

Чималу функцію грає саме комерційна основа фестивалів ілюзії та маніпуляції, що поєднує в собі важливу роль економічної діяльності утворюючи певний бренд товарів та послуг ілюзіонізму, що в свою чергу утворює значне джерело податкових надходжень до бюджету країни, регіону.

Прикладом такого процесу в середині фестивального руху безумовно являється торгівля реквізитом для фокусників, платні семінари, стрімінгова трансляція, що в свою чергу дає колосальні можливості для підприємців та самих артистів.

Зразком такого процесу є один з світових, інтернаціональних магазинів для реквізиту фокусника, від професійного навантаження та певної класифікації в даному мистецтві, до дитячого сегменту який має в собі як і розважальний характер, так і більш освітній підхід. Саме бренд «Magic 52», що знаходиться в Китаї, але також має офіси які розташовані в більшості країн світу (Інтернет магазин реквізиту «Magic 52» URL : <https://www.52magic.com/>) .

Україна не відстає в комерційній динаміці ілюзіонізму, в нашій країні присутня аналогічна структура, що вбирає в себе низку магазинів для реквізиту та семінарів з ілюзіонізму, відштовхуючись від тенденцій та нововведень які кожен рік доповнюються або змінюються виходячи з фестивальних процесів ілюзії та маніпуляції різних країн світу (Український інтернет магазин реквізиту та семінарів «Dragshop» URL : <http://shop.dragshop.com.ua/ru/>) .

Вагомим є і той факт, що фестивальний процес як соціокультурна структура, допомагає артистам фокусникам знаходити роботу, та мати кар'єрний зріст, що тим самим складає основу робочих місць, доповнюючи важливий соціальний осередок, який також має солідний характер в динаміці економічного міжнародного процесу.

Основний приклад складає концертна діяльність мистецьких майданчиків всього світу, які вбирають в себе концепт: кабаре; вар'єте; театралізованих шоу в стилі «Broadway»; самостійних контрактів-турне; тощо. Одними з найвідоміших арт-

платформ в наш час є: «Lido», «Cirque du soleil», «Royal Albert Hall of Arts and Sciences», «Moulin Rouge».

Артист фокусник, незалежно від своєї країни, завдяки фестивальному процесу ілюзії та маніпуляції, може розпочати свою концертну діяльність в будь-якій країні світу. Такою динамікою представник ілюзіонізму, утворює та доповнює міжнародний культурний обмін, що сприяє прогресивності руху саме в певному розвитку країни, призводить до інтернаціональних інвестицій в різні сфери економічного, культурного, стану.

3. Проблематика фестивального руху в просторі сучасної України

Аналізуючи розвиток фестивального простору ілюзіонізму України, використовуючи компаративний метод дослідження, ми можемо чітко сформулювати головні принципи зростання даного процесу нашої країни, його феноменальне явище яке значно відрізняється від інших країн. Починаючи з важливих історичних нюансів, що безпосередньо вплинули на прогресивність даного аспекту, та факторів які залиши свій відбиток на формуванні ілюзіонізму в Україні, ми спроможні провести аналогію даного явища в форматі фестивального процесу.

Отже, за радянських часів (Україна в складі СРСР) також проводилися фестивалі ілюзії та маніпуляції, але на превеликий жаль, структура самого процесу була лише національною. Проблема тоталітаризму, заборона в міжкультурному обміні окрім країн СРСР, призводила до своєрідної «деградації» в новизні та модернізації концепту в цілому, але і створювала проблематику даного виду мистецтва для артистів, спонукаючи їх як митців та науковців, відтворювати свою ідентичну характерність в естрадному та цирковому оригінальному жанрі, що значно впливало на тематичну атмосферу фестивального процесу.

Створення «МКФ» (СРСР) як всесоюзного об'єднання фокусників, становлення та розвиток клубу. 29–30 травня 1982 року у Палаці культури ім. В.П. Чкалова (Москва, вул. Правди, буд. 1) відбувся Перший з'їзд МКФ. У ньому взяли участь 197 фокусників із різних кінців країни, було затверджено статут МКФ, обрано президію, президентом клубу обрано В.П. Руднев, віце-президентом - А.С. Карташкін. Масштабність і представництво заходу дозволяє стверджувати, що вже на зорі свого розвитку МКФ зробив стрімкий стрибок з регіонального рівня на федеральний і де-факто став всесоюзним об'єднанням фокусників.

Наприкінці 1982 року МКФ розмістився у будівлі Центрального ордена Дружби народів Будинку працівників мистецтв СРСР – «ЦДРІ» (Москва, вул. Гарматна, д. 9/6, стор. 1). Зустрічі фокусників стали проводитись у Кам'яній залі по суботам (.

Одним з важливих факторів на розвиток процесу фестивального руху ілюзіонізму в Україні, стає головний історичний факт, а саме розкол СРСР та утворення самостійної держави як Україна, 1991 рік. Феноменальною точкою опори в даному дослідженні є унікальність певної властивості, а саме руху та результату в засвоєнні особистістю певної системи наукових знань, практичних вмінь, навичок.

Тобто ілюзіонізм як певна система в динаміці культурного та соціального розвитку, отримує статус освіти, що на офіційному рівні, є підтвердженою складовою навчальної устрою, яке визнано Міністерством освіти і науки України, а також доповнено Міністерством культури та інформаційної політики України, як важлива складова в динаміці розвитку культурного, економічного, соціального, прогресу країни.

Тим самим, Україна як перша держава в світі, утворює офіційний процес освітньої динаміки, кожного року випускаючи спеціалістів мистецтва ілюзія та маніпуляція, акредитація яких визнана міжнародною спільнотою освіти та науки багатьох країн світу. Аналогічної системи офіційної освіти, більше не має в жодній країні світу.

При такій безумовній перевазі та унікальності, процес фестивалів, ілюзіонізму, частково знаходиться в регресивному стані. За певних внутрішніх та зовнішніх факторів, самостійного руху фестивальної динаміки в Україні немає.

Можемо виділити характерні особливості такої проблематики, що утворює певний застій в доповненні незалежного розвитку даного виду мистецтва: Першою такою складовою являється велика втрата саме спеціалістів даного мистецтва. Справа в тому, що не мала низка професіональних представників ілюзіонізму, залишає країну в пошуках більших можливостей в процесі арт-ринку та соціальної реалізації самого артиста.

Кожного року, переважна частина випускників, професіональних артистів-фокусників, розпочинає свою діяльність за кордоном .

Завдяки великому попиту міжнародних артистичних спілок та компаній, в ілюзіоністах України, опираючись на велику професійну «школу» кафедри: пантоміми, клоунади, ілюзії та маніпуляції, що розташована в Київській Муніципальній академії естрадного та циркового мистецтва в місті Київ, самостійний фестивальний процес, обирає вектор застою, лише в певній та головній нестачі саме професійних артистів, що вже випустилися та сформувалися як ілюзіоністи, залишаючи Україну.

Другою ознакою такої проблематики, стає певний натиск з боку Росії. В Російській Федерації, Казахстані, та республіці Білорусь, в наш час присутня дієва, динамічна система фестивального руху ілюзійного мистецтва, що історично сформувалася за часів СРСР, склад якої поповнювали і фокусники з України. В часи розколу СРСР, єдина асоціація ілюзіоністів, перейшла до РФ, тим самим як система, утворила головний формат фестивального руху між колишніми країнами СНД, та увійшла до складу міжнародної асоціації ілюзіоністів «S. A. M.» .

Представникам ілюзії та маніпуляції України з боку Російської асоціації ілюзіоністів, запропоновано та відтворено під розряд та своя класифікація в форматі фестивального процесу «МФІ» та інших фестивальних систем РФ.А тобто під тип «Київська школа» , що обумовлює певну категорію артистів фокусників з України в фестивальній динаміці Російської асоціації ілюзіоністів. Така певна класифікація призводить до деградації самостійного фестивального руху ілюзії в Україні, хоча представники даного виду мистецтва з нашої країни, вже котрий рік стають переможцями різноманітних фестивалів в Росії.

Можна виділити не типову аналогію стосовно ілюзії та маніпуляції, її фестивального руху в Україні. Дана аналогія складається з порівнянням релігії та конфесії «Православ'я» українського народу, а саме формуванням незалежності від Російської Федерації та утворення самостійного Томасу.

Якщо розглядати фестивальний рух ілюзії та маніпуляції в Росії, лише як в міжнародному процесі, то така аналогія стає недоречною та помилковою, але якщо подивитись на даний процес з боку асиміляції в системі фестивалів ілюзії та маніпуляції між Російською Федерацією та Україною, у нас чітко формується певна характерність та ярко виділений процес регресивності самостійного розвитку фестивального процесу нашої країни. Що у такий спосіб, від частини призводить до певного застою в міжкультурному обміні, можливостях інвестиційного арт-бізнесу, представників різних країн світу, завдяки ілюзійному мистецтву України.

В свою чергу американська міжнародна асоціація ілюзіоністів «S.A.M.», ґрунтуючись на такій проблемі з боку України, запрошує до об'єднання представників ілюзіонізму в Україні, з ілюзіоністами Сполучених Штатів Америки, тим самим утворює так званий симбіоз в фестивальному процесі мистецтва ілюзії та маніпуляцій.

Розглядаючи таку асиміляцію, можливо виділити особливо важливу частину, що

безумовно несе прогресивні наслідки на соціокультурний розвиток нашої країни, завдяки винятковому міжкультурному діалогу, який динамічно утворюється в наслідок професійного обміну ілюзіоністів України та США.

Отже, ми розбірливо помічаємо основні, та головні недоліки системи фестивального процесу ілюзії та маніпуляції в Україні, яка безсумнівно впливає на розвиток даного аспекту, своєрідну ідентичність української культури серед представництв ілюзійного мистецтва, самостійну репродуктивну систему структуризації фестивального

процесу, що не в малій мірі несе важливі наслідки на розвиток самого оригінального жанру, реалізацію масштабного, інтернаціонального освітнього обміну, розвиток, а також доповнення економічного стану країни завдяки інвестиційним аспектам арт-бізнесу, системи торгівлі, та відкриття інтернаціональної освітньої програми з підготовки спеціалістів ілюзійного мистецтва всього світу, завдяки фестивальному руху української спілки ілюзіоністів.

4. Аналітична основа існуючих методів вирішення проблеми та формулювання завдання для оптимального розвитку фестивального процесу ілюзії та маніпуляції в просторі України.

Аналіз наявних дослідницьких інструментів розкрив саму динаміку в процесі фестивального руху ілюзійного мистецтва, його особливі можливості та певний вплив на розвиток культурного діалогу, як в наявності національного, так і міжнародного функціонування, що безумовно несе свої позитивні наслідки на соціальний, економічний та культурний стан багатьох країн світу.

Завдяки корпоративному методу дослідження, ми чітко сформуваємо процес розвитку та основну динаміку фестивальної дії, відлили головні тенденції виду мистецтва, порівнявши багатоаспектні можливості фестивального руху ілюзії та маніпуляції, ми розуміємо певні недоліки даного культурно-мистецького формату в Україні, за певними факторами впливу. Усвідомлюючи безсумнівну проблематику, ми спроможні коригувати основні методи вирішення цієї проблеми, а саме фестивального процесу ілюзіонізму в Україні.

Певна низка формування завдань для відтворення прогресивної динаміки фестивального руху, сформує систему, що дозволить відновити функціонування самостійної фестивальної дії, яка безпосередньо надасть низку переваг в міжнародному прогресивному обміні соціокультурного простору. Одним з основних методів вирішення даної проблеми, являється емпіричний метод дослідження, що безумовно є головною, продуктивною методикою даного дослідження, він дозволяє нам чітко сформувати послідовність певних дій в відтворенні самостійної системи фестивального процесу ілюзії та маніпуляції в Україні.

Завдяки компаративному та типологічному методах дослідження, ми проводимо певний аналіз, зрівнюємо процес фестивального руху в інших країнах світу, його наслідки на соціокультурну динаміку суспільства, економічні переваги. Виходячи з даного аналізу, ми спроможні сформувати завдання для оптимального розвитку фестивального процесу ілюзії та маніпуляції в просторі України. Розподіляючи чітко виявлену проблематику, можна розділити певний процес в корегуванні, а також в формуванні даної проблеми на певну низку поетапності, та послідовності дій, для відтворення характерної системи фестивального руху в форматі прогресивного розвитку соціокультурної динаміки України. Користуючись наданою інформацією стосовно фестивального процесу ілюзіонізму, спостерігаючи дане явище яке утворює певний простір в міжкультурному діалозі, що безпосередньо надає низку можливостей в прогресивній динаміці суспільства, можна розробити теорію, що пояснює феномен,

фестивальної дії ілюзійності, заснований на припущеннях, у ширшому плані, який безумовно конкретизує саме явище, його переваги та недоліки, допоможе систематизувати самостійний національний процес фестивального руху ілюзійності в нашій країні, що звичайно надасть основні та головні переваги і для міжнародного простору. При використанні системного аналізу, ми формуємо вирішення добре структурованої проблеми фестивального процесу в просторі України, який конкретизує низку певної послідовності дій та процесів для відтворення прогресивної динаміки фестивальної системи ілюзії та маніпуляції в нашій країні. Цей план дій, що безсумнівно зможе запустити процес фестивального руху ілюзійності України, а саме відтворення самостійної асоціації ілюзійності в міжнародному форматі – завдяки основним та висококваліфікованим представникам ілюзійного мистецтва в Україні, а саме: «Войтко Віктор Йозович», «Титаренко Олексій Олексійович», «Жаворонков Михайло Борисович», «Воронін Євген Вікторович», «Савка Степан Степанович», та низка інших представників даного мистецтва, що неабияк вплинули на розвиток жанру в Україні. Завдяки Жаворонкову М.Б. та Титаренку О.О. культурний феномен, а також мистецтво, ілюзія та маніпуляція, систематизувалося як навчально-освітній процес нашої країни, що безпосередньо є унікальний явищем всього світу, яке відкриває нам набагато ширші перспективи для формування певної системи фестивального процесу нашої країни, а саме користуючись наданими можливостями нашої держави, ми спроможні асимілювати фестивальну динаміку ілюзійності з освітнім процесом, що відтворить винятковий та особливий процес фестивального руху в міжкультурному форматі. (Історіографія Київської муніципальної академії естрадного та циркового мистецтв URL: <https://kmaecm.edu.ua/>) В такий спосіб фестивальна динаміка ілюзійності України, отримує не малі перспективи освітнього процесу для більшості країн світу, що понесе за собою прогресивні соціально-економічні наслідки, відтворить унікальний соціокультурний простір, запустить особливий рух в міжнародному культурному обміні, утворить особливий формат освітньої динаміки для більшості країн світу.

Висновки. За результатами дослідження конфігурації фестивального процесу мистецтв ілюзійності, розглянуто, що фестиваль ілюзійності є культурним явищем, яке має самостійну автономію, може змінюватися залежно від певної ментальності країни, переходити з однієї соціальної динаміки в іншу. Фестивальна дія ілюзійності, легко асимілюється з різними видами естрадних, циркових, та медіа видовищ, але також утворює свій арт-простір. Фестивалі мистецтва ілюзійності – це значний контур культурного та міжкультурного обміну, який особливо вбирає в себе основні сучасні спрямування даного виду мистецтва, об'єднується в культурний процес всього світу, несе в собі загальний відголос який поширюється також на сфери туризму, індустрії розваг та соц.медіа, які неабияк впливають на розвиток світового арт-ринку, та хостінгу. В ході дослідження, виявлена головна проблематика фестивального процесу ілюзійності в Україні, проаналізовано її внутрішній стан як систематизований рух, в рамках якого була проведена аналітична основа існуючих методів вирішення проблеми. Сформована певна послідовність завдань для вирішення оптимального розвитку фестивального процесу ілюзії в просторі України, його можливості та унікальні тенденції. Зазначена характерна особливість даного виду мистецтва в форматі фестивального процесу, що безумовно трансформується в між-вимірний соціокультурний простір, який як механізм, відтворює багатоаспектну міжкультурну дію, в діалогах якої, утворюється прогресивна динаміка соціального та культурного становища в суспільстві багатьох країн світу.

Перспективи подальшого вивчення. Аналіз фестивалів сучасного ілюзійного

мистецтва дає підстави розглядати їх як невід'ємну форму культурної і міжкультурної взаємодії, яка динамічно реагує на основні тенденції в цьому виді мистецтв, сприяє його інтеграції в світовий культурний процес. Отже фестивальний рух ілюзійнізму є важливим культууроутворюючим феноменом, що вимагає більш глибокого і всебічного вивчення на предмет встановлення специфіки фестивального руху зазначеного мистецтва України в міжнародному контексті, здійснення порівняльного аналізу фестивалів мистецтва ілюзійнізму в різних регіонах країни, а також розгляду кураторської стратегії як ідейно-концептуальної основи фестивалів даного мистецтва як великих культурно-мистецьких проєктів.

Бібліографічний список

- Акопян, А.А., 2000. *Лучшие фокусы*. Санкт-Петербург: Диамант : Золотой век, с.15–23.
- Быкова, Э. В., 2002. Культура народная, элитарная и массовая. В: Е.П. Корякина, Э. В. Быкова, Н. П. Шевцова. *Культурология как общая теория культуры*. Москва: Моск. гос. ин-т электроники и математики, с.15–64.
- Берг, М., 1998. Рейтинг искусства в зеркале современной прессы и стратегии критики. В: Е. Коловская, ред. *Современное искусство и средства массовой информации* : Материалы семинара, 26-28 сент. 1997 г., Дача Кочубея, г. Пушкин. Санкт-Петербург, с.28–34.
- Вадимов А.А. и Тривас. М.А., 1966. *От магов древности до иллюзионистов наших дней: Очерки истории иллюз. искусства*. Москва: Искусство, с.3–25.
- Полонский, Д. Ф., 1971. Всемирные фестивали молодежи и студентов. В: А.М. Прохоров, ред. *Большая Советская Энциклопедия*. 3-е изд. Москва: Советская Энциклопедия, Т.5. с. 449–450.
- Jones, G.M., 2008. The Family Romance of Modern Magic: Contesting Robert-Houdin's Cultural Legacy in Contemporary France. In: F. Coppa, L. Hass, J. Peck, eds. *Performing Magic on the Western Stage. Palgrave Studies in Theatre and Performance History*. New York: Palgrave Macmillan, pp.33-63. DOI: https://doi.org/10.1057/9780230617124_3
- Thorndike L., 1923. *A history of magic and experimental science*. New York, Macmillan, Volume 1. pp.28–34.

References

- Akopyan, A.A., 2000. *Luchshiyе fokusy [The best tricks]*. SankT–Peterburg: Diamant : Zolotoy vek, pp. 15-23..
- Berg, M., 1998. Reytng iskusstva v zerkale sovremennoy pressy i strategii kritiki [Rating of art in the mirror of the modern press and strategy of criticism]. In: YE. Kolovskaya, ed. *Contemporary art and media* : Seminar Proceedings, 26-28 Sept. 1997, Kochubey's Dacha, Pushkin. St. Petersburg, pp.28–34.
- Bykova, E. V., 2002. Kultura narodnaya, elitarnaya i massovaya [*Folk, elite and mass culture*]. In: YE.P. Koryakina, E. V. Bykova, N. P. Shevtsova. *Culturology as a general theory of culture*. Moscow: Mosk. gos. in-t elektroniki i matematiki, pp.15–64.
- Jones, G.M., 2008. The Family Romance of Modern Magic: Contesting Robert-Houdin's Cultural Legacy in Contemporary France. In: F. Coppa, L. Hass, J. Peck, eds. *Performing Magic on the Western Stage. Palgrave Studies in Theatre and Performance History*. New York: Palgrave Macmillan, pp.33-63. DOI: https://doi.org/10.1057/9780230617124_3
- Polonskiy, D. F., 1971. Vsemirnyye festivali molodezhi i studentov [World festivals of youth and students]. In: A.M. Prokhorov, ed. *The Great Soviet Encyclopedia*. 3rd ed. Moscow: Soviet Encyclopedia, Vol.5, pp.449–450.

Thorndike L., 1923. *A history of magic and experimental science*. New York, Macmillan, pp.28–34.

Vadimov A.A. and Trivas. M.A., 1966. *Ot magov drevnosti do illyuzionistov nashikh dney: Ocherki istorii illyuzionnogo iskusstva [From ancient magicians to modern day illusionists: Essays on the history of illusionary art]*. Moskva: Iskusstvo, Volume 1. pp.3–25.

Стаття надійшла до редакції 13.05.2022.

M. Zhavoronkov

CONFIGURATION OF THE FESTIVAL PROCESS OF THE ARTS OF ILLUSIONISM IN THE DIALOGUES OF INTERCULTURAL INTERACTION

The article analyzes the specific features of the festival movement of illusion art its impact on sphere of intercultural interaction. The author puts emphasis on the transformational processes of the phenomenon, identifies the problem area of the aforementioned socio-cultural process by means of comparison. The aim of the study is to reveal a clear mechanism in the sequence of functioning of festivals of illusionism to reproduce the independent dynamics in the middle of the country, which provides undoubted prospects of socio-cultural, economic nature. The study highlights the significance of this process, which incorporates the main modern trends of the art market ацкьумп a common system of both verbal and non-verbal communication around the world. The methodological bases of the study are historical, hermeneutic and structural-functional. The scientific novelty research is that for the first time in the problematic field of culturology, the paper describes festivals of the art of illusionism. The research methods are: the comparative method, which made it possible to establish the difference between historical phenomena in the festival process of illusionism; the analytical method contributed to the coverage of the specifics and features of festivals of illusion art; the typological method helped to determine the main subtypes of festivals of illusionism and formed the dynamics of this festival movement in the problem field of Ukraine. The article sheds light on the Ukrainian School of Art "Illusions and Manipulations" showing its features and role in the integration path to cooperation with the international space of the institute, which provides clear opportunities for cooperation and symbiosis of intercultural exchange through the festival process of illusionism. In conclusion, the author emphasizes that the festival action is a targeted phenomenon, promotes the country's development, creates a number of dialogic systematic intercultural dimension.

Key words: variety, art, theater, circus, festival, intercultural communication, culture.

УДК 75.054(477.87)

О.Д. Зайцев

ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНИЙ АНАЛІЗ ТЕАТРАЛЬНО-ДЕКОРАЦІЙНОГО МИСТЕЦТВА ЗАКАРПАТТЯ 20–40 -х РОКІВ ХХ СТОРІЧЧЯ

Статтю присвячено розгляду театральньо-декораційного мистецтва Закарпаття періоду 20–40-х років ХХ століття.

Визначаються витоки та тенденції розвитку театральньо-декораційного мистецтва Закарпаття.